

Lluís Solé i Sabarís Esbós biogràfic

per Oriol RIBA i ARDERIU

Departament d'Estratigrafia, Universitat de Barcelona.

El professor Lluís Solé i Sabarís, fill de Felip Solé i de Maria Sabarís, va néixer a Gavà el 18 de maig de 1908. Fou el fill gran d'una família de cinc fills, tres nois i dues noies. Però va viure gran part de la seva infantesa i primera joventut a Lleida, on el seu pare fou, durant molts d'anys professor, i fins i tot director de l'Escola Normal del Magisteri. Ell hi féu el batxillerat, del 1919 al 1925, cosa que va simultanejar amb els estudis de mestre, títol que va obtenir l'any 1925. Tot seguint la tradició familiar, no pot sorprendre que tots els cinc germans es fessin mestres. Després va cursar la llicenciatura en Ciències Naturals a la universitat barcelonina (1925 a 1929) i en va obtenir el títol amb el premi extraordinari de fi de carrera. Cal afegir que durant tres anys de la seva carrera fou becari de l'Acadèmia de Ciències (1926 a 1928) i de l'Institut Geològic provincial de Barcelona (1927 a 1930) i «naturalista agregat honorífic» del Museu de Geologia.

El nou llicenciat en ciències fou acollit al laboratori de Geologia del doctor Maximino San Miguel de la Cámara. Hi trobà el Dr. Marcet Riba, i aviat va esdevenir professor ajudant i després auxiliar de les Càtedres de Geologia de la Facultat de Ciències de Barcelona (X/1930 a II/1939); i sota la direcció de l'esmentat catedràtic va emprendre els estudis de doctorat. Va escollir un tema de paleontologia: els coralls fòssils de l'Eocè català. L'any 1933 li fou concedida una pensió per la Junta de Ampliació de Estudios que li permeté de fer una estada a Alemanya.

Aquests estudis es cloqueren amb la presentació d'una memòria doctoral, la primera de Ciències Naturals que es va sostenir a Barcelona, dins el marc de la Universitat Autònoma, malauradament ja en plena guerra civil, l'any 1937, i n'obtingué la qualificació d'excel·lent. La memòria fou publicada abreujadament a la «Sociedad Española de Historia Natural», i més tard, completa, a l'Acadèmia de Ciències de Barcelona. Cal fer remarcar que el tema de paleontologia, escollit com a tesi de doctorat no va promoure pas una vocació decidida envers la paleontologia, sinó que molt abans de cloure el doctorat la seva vocació, la vocació de tota la vida, se l'endugué cap a la geografia, entesa en el sentit més ampli de les ciències de la terra; atret alhora pels seus dos vessants, el de la geografia física i el de la geografia humana, tal com ho concebien els geògrafs de l'escola francesa. Pau Vila, introductor de la nova geografia francesa a Catalunya, va exercir un veritable mestratge sobre el jove naturalista que era en Solé.

Paral·lelament a aquestes activitats universitàries, Lluís Solé, als vint-i-quatre anys, i fent oposicions, fou nomenat catedràtic d'història natural, i destinat en primer lloc a l'Institut de Figueres, durant uns pocs dies, i després al de Tarragona (IX/1932 a IX/1940). Hi va complir ben poc la seva docència perquè va ésser cridat, en qualitat d'agregat en comissió de serveis, a Barcelona, per tal de formar part de l'equip de professors de l'Institut Escola del Parc, dirigit pel doctor Estalella. Hi va ensenyar la geografia, en el sentit ampli que he indicat més amunt. Això constitueix un cas excepcional dins l'ensenyament secundari, de deslligament amb l'assignatura d'història. Fou mestre d'un esplet de batxillers que s'educaren amb aquells mètodes tan nous, aleshores i ara, basats en l'evaluació continuada del rendiment personal de cada alumne, en el bandejament dels llibres de text i dels exàmens acumulats a la fi de cada curs, i per damunt de tot en un ensenyament més formatiu que informatiu.

Hom pot veure que la docència del doctor Solé s'ha estès gairebé ininterrompudament durant més de quaranta-set anys (X/1930 a V/1978) llevat dels darrers mesos de la guerra civil, en què mobilitzat, formà part de l'equip de meteorologia militar.

Finida la guerra, s'inicià, com ocorregué a tanta de gent, una nova etapa de la seva vida. El nostre biografiat es va reincorporar a la seva càtedra d'institut; aquest cop al «Milà i Fontanals» (21/X/1939 a 6/XI/1940), i dolorosament, va haver d'atendre, des de la seva situació oficial, el desmuntatge de l'Institut Escola i tots els problemes de les convalidacions dels estudis que s'hi realitzaren, especialment dels cursos fets durant la contesa i que el nou govern no va voler reconèixer. Per altra banda, va entrar de nou en el laboratori universitari del doctor Maximino San Miguel de la Cámara, i, sense defallença, es preparà a les oposicions de catedràtic d'universitat, les quals es convoquen, entre auxiliars, per cobrir una vacant de la facultat de ciències de Granada. L'especialitat en què surtien convocades ens fa somriure ara: «Geografia Física, Mineralogia i Geologia». El temari a preparar era immensament extens i el temps atorgat, brevíssim. La càtedra granadina fou guanyada brillantment; però en el moment de presentar els papers sorgiren les dificultats: el doctorat, fet d'una manera incomprensible a Barcelona, a la Universitat Autònoma i en plena guerra civil era quelcom que no tenia cabuda dins la mentalitat centralista

d'un funcionari, el qual es va negar rodonament a reconèixer-li'n la validesa. Calgueren influències molt poderoses per vèncer aquella muralla de dificultats, i per evitar que tot l'esforç fet en les oposicions es perdés debades. Tinguem present, però, que la facultat d'atorgar el títol de doctor, no fou concedida fins als anys cinquanta a les altres universitats (25/VI/1954); fins aleshores havia estat un privilegi de la universitat «central» madrilenya.

Mentrestant, el nostre biografiat es va casar, als trenta-dos anys, amb Concepció Sagrañes de Franch (VII/1940), antiga alumna seva de l'Institut Escola, força més jove que ell. Matrimoni extraordinàriament prolífic, del qual nasqueren onze fills: Lluís (geòleg), Mariona, Eulàlia, Francesc, Oriol (†), Ignasi, Jordi, Raimon, Caterina, Ermengol i Pau. Bo i casat, va partir cap a la universitat de Granada per iniciar així la seva llarga i inesgotable vida d'universitari (7/XI/1940).

L'estada a aquella universitat, encara que breu, tres cursos escolars incomplets, fou molt activa, ja que tingué l'avinentesa de començar a col·laborar en les activitats del Consell Superior d'Investigacions Científiques, acabat de crear, i d'iniciar les recerques geològiques de les Serralades Bètiques. N'aplegà i estudià la bibliografia i va establir relacions durables amb els geòlegs francesos, holandesos i alemanys que s'hi interessaven. Fruit d'aquesta activitat, fou la primera tesi que sortí del seu laboratori, feta per Eduardo Alastrué (1942), i el despertament de noves vocacions, com foren les d'Asunción Linares i de Juan Martín Vivaldi. D'una manera especial cal recordar la bona amistat que el va lligar amb el professor Paul Fallois, amb qui feu un bon nombre de campanyes geològiques, tot just acabada la guerra mundial, per aquelles terres andaluses dels anys quaranta, tan aspres i mal comunicades. Sens dubte li feren impressió les virtuts d'aquell home provecte i jove i alhora que era el professor Fallois: la seva austeritat i frugalitat, la fidelitat de les seves observacions, el detallisme cartogràfic especialment de les àrees més complicades, sense escatimar l'esforç físic, quan hom encara no disposava de la fotografia aèria, ni de les cartes topogràfiques detallades; i sobretot, la seva honestetat científica i la sinceritat en la manera de dir. Han estat, certament, virtuts comunes que els deixebles hem sabut reconèixer en el procedir del doctor Solé.

La gran oportunitat de la seva vida sorgí quan el doctor San Miguel de la Cámara es va traslladar a la universitat madrilenya a ocupar-hi una càtedra nova, la de petrografia. Així fet, el concurs de trasllat a Barcelona del doctor Solé es va realitzar sense cap entrebanc (7/IV/1943); i va venir a ocupar la càtedra de «Geografia física i Geologia aplicada», ordinàriament coneguda, entre tots els estudiants, com el «Laboratori de Geologia», ja que a Ciències Naturals a més d'aquesta només hi havia, en aquells anys, la càtedra de Cristal·lografia i Mineralogia, mantinguda pel doctor Pardillo. Cal recordar que les de Paleontologia i de Petrografia foren cobertes, uns anys més tard, pels doctors J. R. Bataller (1949) i A. San Miguel (1950), respectivament. En un començament, el Laboratori de Geologia, molt reduït, era a la planta tercera del pati de ciències, on hi ha ara instal·lat el d'Antropologia; després es va traslladar al pavelló del jardí (1945), on hi va romandre fins a l'any 1970; i, de llavors ençà, és a la segona planta del pati de ciències, en un local més gran, assolat i tranquil, heretat del doctor Buscarons.

L'activitat del nou professor barceloní aviat es feu ben palesa. L'equip del Laboratori quedà format pel doctor Noel Llopis i Lladó, com a professor adjunt, i pels dos nous licenciatos i companys de carrera, Josep M. Fontboté i Joan

M. Ribera, com a ajudants de classes pràctiques. El Dr. Alfredo San Miguel també hi era, com a encarregat de l'assignatura de Petrografia. L'equip així format era d'una gran coherència, endut pel mateix entusiasme i la mateixa manera de fer i de pensar; cosa que es traslluïa, i que hom apreciava tot d'una. Molt estreta i antiga era l'amistat que unia el doctor Solé amb el doctor Llopis. L'any 1943, en Llopis havia presentat la seva monumental tesi sobre la morfologia i l'estructura dels Catalànids; però val a dir que, malgrat els seus mèrits, fou, durant cinc anys, marginat de les oposicions per causes polítiques. Foren els sis anys següents a l'arribada del doctor Solé els únics en què pogueren col·laborar en una mateixa empresa, fins que en Llopis, guanyades les oposicions a Oviedo (1948), va abandonar per sempre la nostra universitat. Totes les possibilitats d'un retorn com a catedràtic s'anaren desfent, un mal fat l'anava acompanyat; un dissortat accident d'automòbil li va segar la vida en plena maduresa creadora (1968). El seu lloc d'adjunt fou succeït per J. M. Fontboté, més tard per Carmina Virgili (1954) i així podria esmentar tota una dinastia de professors, fins al dia de la jubilació de Solé.

Tornant als anys quaranta, la recerca científica espanyola es va organitzar amb la creació del Consell Superior d'Investigacions Científiques. L'endegament d'aquest organisme fou encomanat al Dr. J. M. Albareda, el qual, de bell antuvi, va comptar amb l'amistat i la col·laboració del Dr. Solé. Com a secretari de la Delegació barcelonina del C.S.I.C. va consumir molt de temps en una tasca absorbent i feixuga (V/1944 a XI/1951). Fou nomenat cap de la Secció de Geomorfologia de l'Institut «Lucas Mallada» (V/1942), instal·lat primerament a Granada i després al seu laboratori de Barcelona. En el vessant geogràfic, el doctor Solé fou nomenat col·laborador honorari de l'Institut de Geografia «Juan Sebastián Elcano» (IX/1941 a I/1946) i després cap honorari del mateix institut (1946-1965). Durant els anys 1941 i 1942 fou encarregat de l'organització de les dues primeres reunions d'Estudis Geogràfics, a Jaca i a Granada respectivament, les quals aplegaren un bon nombre d'investigadors d'especialitats molt diferents i crearen, com diu E. Balcells, en aquest mateix volum, «un clima propici a la síntesi de la natura i de l'home». La necessitat de crear un centre multidisciplinari consagrat a coordinar l'estudi dels Pirineus va semblar, al seu promotor, J. M. Albareda, ésser una empresa molt adient. Així va néixer l'«Institut de Estudios Pirenaicos», del qual Solé fou el director (1942 a 1968), i cap de la secció de Geologia. Amb la creació de la Unió d'estudis Pirinencs es va establir un nexa amb els especialistes de l'altre vessant dels Pirineus, i, amb aquest motiu es convocaren els congressos d'estudis pirinencs que, amb un ritme de quatre anys, s'anaren acomplint a Espanya i a França, alternativament. El doctor Solé va intervenir activament en l'organització dels de Sant Sebastià (1950), de Girona (1958) i en el de Jaca-Pamplona (1966). Fruit d'aquestes activitats geogràfiques foren, entre altres publicacions, l'edició del seu llibre «Los Pirineos» (1951); la «Geografía de España y Portugal» (1952) i, més tard la «Geografía de Catalunya» (1962-1974) obra en col·laboració, de consulta obligada per a qualsevol que vulgui iniciar-se a la geografia física i humana del nostre país.

El vessant geològic de l'activitat científica del doctor Solé és, crec jo, més rellevant que el que acabo de referir-me. I ho dic, perquè ell investiga i explica la geologia que necessiten els geògrafs, i ho fa sempre, sense perdre'n el rigor expositiu, d'una manera plana i entenedora. Aquesta accessibilitat del seu mestratge és un dels trets més remarcables de la seva

personalitat. Així em va ocórrer, quan tot just començava la carrera, que en haver llegit un dels seus articles, vaig veure obertes les portes d'un món científic que em semblava hermètic i poc acollidor, ple de possibilitats i de suggeriments per a una tasca futura. Una vocació s'havia desvetllat en mi.

Tornant al moment de la seva vinguda, ell esdevingué director de l'Institut Geològic de la diputació barcelonina (1944-1965); organisme que fou un servei de la Mancomunitat i després de la Generalitat. Romangué reduït pràcticament a no res després de la guerra civil; però els directors, primer el Dr. M. San Miguel i després Solé, aconseguiren, si més no, de mantenir l'edició de les «Memorias y Comunicaciones», revista aperiòdica, mitjançant la qual, el nou director pogué establir relacions de bescanvi amb bon nombre d'altres publicacions d'arreu del món. Mercès als petits ajuts econòmics de totes les entitats públiques que suara he esmentat, i a una bona administració, el seu laboratori esdevingué un centre de recerca ben dotat i al dia. La biblioteca, partint d'un fons de menys de dos-cents volums, i de molt poques revistes estrangeres, va convertir-se, i ho és avui, en una de les més completes de tot Espanya; amb un excel·lent fitxer ordenat en múltiples entrades, una cartoteca topogràfica i geològica a punt sempre d'ésser utilitzada; un arxíu de fotografies aèries i d'interès geològic, etc. en fan un element imprescindible de recerca per a la nostra professió.

Però el laboratori, a més d'acomplir les tasques docents, mantenia una gran activitat científica. Tots els qui hem estat alumnes del doctor Solé recordem les sessions de conferències i seminaris que s'hi celebraven sota el seu guiatge. S'hi exposaven les darreres novetats geològiques, els resultats de les campanyes de cartografia, de tesis en curs de recerca, sobre temes de paleontologia, de geomorfologia, i ben d'altres. Hi venien sovint conferenciant de ben lluny, com Falot, Bryan, Fourmarier, Birot, Cailleux, etc. I sobretot s'hi dialogava, entre mestres i estudiants, entre geògrafs i geòlegs, entre aficionats a la geologia i els mestres ja consagrats, ja que tots formavem part d'aquella mena de cenacle de la geologia catalana. Això va despertar moltes vocacions, i fou un estimul poderós per a tots aquells que començavem la carrera, en un moment històricament fosc i mancat de perspectives immediates de rendibilitat de la nostra ciència, tot i que sabíem que hi havia moltíssima tasca a fer. El laboratori i aquestes reunions durant els decennis dels anys quaranta i cinquanta, venien a suplir, en certa manera, les que se celebraven abans de la guerra a la Institució Catalana d'Història Natural, ofegada pel franquisme, o també a les reunions científiques, cursos i conferències que tenien lloc per exemple al Centre Excursionista de Catalunya, o al Club Muntanyenc, que romangueren somorts durant aquests anys als quals m'acabo de referir. Vull assenyalar, com ja ho han fet alguns comentaristes anteriors, el fet que amb aquestes sessions de seminari s'havien desplaçat cap a la universitat les reunions informals de diferents grups de geòlegs. Potser per primera vegada, amb la presència de Llopis i de Solé, la universitat no era vista amb malfança.

Al cap de trenta-cinc anys i en escaure la seva jubilació, hi ha una llarga llista de tesis de doctorat i de tesines de llicenciatura dirigides o codirigides pel doctor Solé, que trobareu a les pàgines vinents. Tal vegada és el fruit més valuós de la seva tasca d'universitari. Com s'hi pot veure, molts dels seus deixebles més directes han passat a la docència universitària de diverses facultats o als centres de recerca científica. Els temes d'investigació escollits pels diferents candidats, com podeu constatar, són extraordinà-

riament diversos. És una demostració ben patent de l'esperit liberal de Solé, llunyà a tota mena d'imposició.

A més a més, el doctor Solé Sabaris no ha estat indiferent al renovellament de l'ensenyament de la geologia al nostre país. Primerament fou vocal de la comissió per a la reforma del pla d'estudis de la facultat de Ciències, i intervingué activament en les gestions per tal de separar les Ciències Naturals en dues llicenciatures: la de Biologia i la de Geologia (1953); més tard va intervenir en la creació de noves seccions de geologia a Oviedo i a Granada (1958). Amb la reforma universitària de 1965, l'antic «Laboratori de Geologia» passà a ser el «Departament de Geomorfologia i Tectònica». Solé va canviar de titularitat acadèmica. Aquesta etapa (1953-1965) del nostre desenvolupament geològic ha estat d'una gran transcendència: apareixen cap el 1957 els primers llicenciats en geologia, amb un títol d'aquesta professionalitat (tot i que el títol de doctor en Geologia ja es donava anteriorment, el de Riba fou el primer); les necessitats docents promogueren una forta demanda de nous professors; sorgí la nova figura del professor agregat, i després la del professor adjunt numerari. Evidentment, fou el moment escaient perquè molts dels antics deixebles del doctor Solé fossin nomenats catedràtics o agregats d'universitat, sempre pel malestruc procediment de les oposicions. Fou el moment històric d'expansió de l'escola catalana de geologia.

Pel que fa al Consell d'Investigacions (C.S.I.C.), i encara en vida del professor Albareda, es va procedir a la reforma dels centres de recerca geològica, tot cercant una major diversificació. Es va crear un «Institut Nacional de Geologia» (1965) que aplegava tots els centres d'Espanya i un nou institut, el «Jaume Almera», a Barcelona, amb la qual cosa els laboratoris barcelonins esdevien independents de l'Institut «Lucas Mallada», que romania a Madrid. Però a Madrid se n'hi creava un de nou, el de «Geologia Econòmica» promogut pel doctor Llopis. El nostre biografiat fou nomenat director de l'Institut Nacional i del «Jaume Almera», i continuava com a cap de la secció de Geomorfologia de l'Institut (1965). Amb el nou Institut Nacional comença a aparèixer la revista «Acta Geològica Hispànica», destinada a la publicació de notes i articles breus, que també ha dirigit Solé. S'hi han publicat també les utilíssimes col·leccions de fitxes bibliogràfiques referents a la producció geològica d'Espanya.

A partir del 1966, amb la mort d'Albareda, es va desfer la direcció tan personal que aquell professor duia des de la creació del Consell. Ara bé, els canvis dels alts càrrecs del CSIC s'han produït amb una freqüència fora de mida, i al mateix temps els recursos econòmics posats a la disposició d'aquest organisme han anat minvant any rera any. Aquests fets, afegits a d'altres factors adversos, no han permès que d'aquella reorganització (1965) de la recerca geològica se n'obtinguessin tots els fruits que hom podia esperar. Malgrat tot, el doctor Solé va dedicar-li un gran esforç fins a la seva jubilació per tal d'assolir els millors resultats que eren possibles en unes circumstàncies cada cop més difícils.

Un altre aspecte important de la biografia de Solé Sabaris fa referència a la seva actuació com a membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Hi fou rebut l'any 1952, i d'aleshores ençà li ha dedicat una bona part de la seva activitat, ocupant-hi diversos càrrecs. Cal assenyalar que ha estat secretari d'aquesta corporació durant gairebé divuit anys (1960-1977) i seguidament en fou elegit president, alt càrrec que manté en aquest moment. Vull afegir que Solé és membre de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1964 i

Membre de la Comissió Nacional de Geologia, i que ha estat Vice-Rector de la nostra universitat (1977-1978).

Amb una vida tan farcida d'esdeveniments i amb una activitat nacional i internacional tan continuada, de treball i d'esforç, no pot sorprendre ningú que, dins el «curriculum vitae» de Lluís Solé, hi hagi un nombre molt elevat de nomenaments i de càrrecs honorífics de procedències molt diverses. És membre corresponent de la Reial Acadèmia de Ciències de Madrid (1967), de l'Acadèmia de Toulouse; de la Societat Geogràfica Nacional, de Madrid; de la d'Itàlia; de l'Institut de Paleontologia Humana de Roma; de la Societat Geològica de Bèlgica; de la Universitat de Montevideo; etc. És doctor «Honoris causa» de la Universitat de Montpel·lier (1966) i ha rebut distintes condecoracions (les Palmes Acadèmiques, de França, 1965; i l'Orden de Alfonso X el Sabio, 1967). Però jo crec que han estat tan importants, o més encara que els que acabo d'esmentar, els càrrecs referents a vocalies o secretaries de comissions internacionals i nacionals que han representat per a ell la realització d'una tasca, sovint molt feixuga. No puc pas oblidar de dir que fou el secretari general del Congrés Internacional d'INQUA (Barcelona i Madrid, 1957). Ell i tot el personal del Laboratori s'abocaren a l'organització, a casa nostra, de les excursions i de les sessions del congrés. Els qui ho varen viure, no se'n oblidaran pas.

Per finir aquest esbós biogràfic, caldria dedicar una sèrie de comentaris a la producció científica del doctor Solé. Producció i activitats científiques que ha realitzat segons línies de treball molt diverses, com són la geografia, la cartografia geològica i geomorfològica, l'estratigrafia del Terciari i del Quaternari, aspectes del Quaternari marí, la geomorfologia de les regions àrides i periglaciàles, la tectònica, la geologia regional, com el volcanisme d'Olot i de l'àrea gironina, el Terciari de Tarragona, la geologia de les Bètiques; la geomorfologia de la Meseta, de Galícia o de la Ibèrica, etc. És quelcom que sobreix de l'espai de què dispo i que, a més, encara que sigui parcialment, ja ho fan uns altres col·laboradors d'aquest volum d'Homenatge. Malgrat això, crec que la seva llista bibliogràfica, que amb tanta de cura ha aplegat la senyora Assumpció Oró, és prou indicativa per a satisfer les primeres exigències del lector.

TESIS DOCTORALS DIRIGIDES PEL DR. SOLÉ

1. *Eduardo Alstrué Castillo*: «Bosquejo geológico de las Cordilleras subbéticas entre Iznalloz y Jaén» (1942).
Catedràtic de la Universitat de Madrid.
2. *Constantino Gaibar Puertas*: «La variación secular de la intensidad del campo magnético» (1951).
Professor d'Investigació del C.S.I.C. Ha mort recentment.
3. *Josep M. Fontboté i Mussolas*: «Estudio geológico del alto valle del Ter» (1952).
Catedràtic de la Universitat de Granada i actualment de la de Barcelona.
4. *Oriol Riba i Arderiu*: «Estudio geológico de la Sierra de Albarracín» (1952).
Catedràtic de la Universitat de Saragossa i actualment de la de Barcelona.
5. *Carmina Virgili i Rodón*: «El Triásico de los Catalánides» (1956).
Catedràtica de la Universitat d'Oviedo i actualment de la de Madrid.

6. *Joan Rosell i Sanuy*: «Estudio geológico del Prepirineo comprendido entre los rios Segre y Noguera» (1963).
Catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona.
7. *Jordi Ferrer Modolell*: «El Paleoceno y el Eoceno del borde suroriental de la depresión del Ebro» (1968).
Geòleg de la companyia «Eso Production Research» (Bègles, França).
8. *Bernard Garcia Rodrigo*: «Estudio geológico de la zona prebética al Norte de Alicante» (1965).
Geòleg de l'Institut Geològic i Minerol de Espanya.
9. *Jaume de Porta i Vernet*: «Geologia del extremo sur del valle medio del rio Magdalena, entre Honda y Guataqui» (1964).
Catedràtic de la Universitat de Salamanca i actualment de la de Barcelona.
10. *Javier Martínez Gil*: «Estudio hidrogeológico del Bajo Ampurdán» (1970).
Catedràtic de la Universitat de Salamanca i actualment de la de Saragossa.
11. *Manuel de Miró i Orell*: «Morfología submarina y sedimentos marinos recientes del margen continental del Noroeste de Venezuela» (1970).
Professor Adjunt interí de la Universitat Autònoma de Barcelona.
12. *Lluís Solé i Sugrañes*: «Estudio geológico del Prepirineo entre los rios Segre y Llobregat» (1970).
Col·laborador Científic de l'Institut «Jaume Almera», Barcelona.
13. *Montserrat Domingo i Morató*: «Los Foraminíferos Planctónicos vivos y sedimentados del margen continental de Venezuela» (1971).
Professora Adjunt interí de la Universitat de Saragossa.
14. *Josep Trilla i Arrufat*: «Estudio hidrogeológico de la cuenca del rio Francolí» (1971).
Professor Agregat de la Universitat Autònoma de Barcelona.
15. *Pere Francesc Santanach i Prat*: «Estudio estructural de la zona axial y bordes de la misma en el alto valle del Ter» (1972).
Professor Agregat interí de la Universitat de Barcelona.
16. *Miquel Gich i Viñas*: «Estudio geológico del Eoceno prepirenaico del Ripollés oriental» (1972).
Professor Adjunt de la Universitat de Barcelona.
17. *M.ª Angels Marqués i Roca*: «Las formaciones cuaternarias del delta del Llobregat» (1974).
Professora Adjunt de la Universitat de Barcelona.
18. *José Sanz Donaire*: «Estudio geomorfológico del Corredor de Béjar (Salamanca-Cáceres)» (1975).
19. *José Fco. Albert Beltrán*: «Estudio geotérmico preliminar de Catalunya» (1976).
Geòleg de la «Compañía General de Sondeos».
20. *Ramón Julià i Brugués*: «Estudio de la cuenca lacustre Banyoles-Besalú» (1977).
Col·laborador Científic de l'Institut «Jaume Almera», Barcelona.
21. *David Serrat i Congost*: «Estudio geomorfológico del Pirineo Oriental (Puigmal-Costabona)» (1977).
Professor Adjunt de la Universitat de Barcelona.
22. *Jaume Calvet i Porta*: «Contribución al conocimiento geomorfológico de la Depresión Central Catalana» (1977).
Professor Adjunt contractat de la Universitat de Barcelona.
23. *Maria Sala i Sanjaume*: «La cuenca del Tordera. Estudio geomorfológico» (1978).
Professora encarregada de curs de la Universitat de Barcelona.
24. *Andreu Pocovi i Juan*: «Estudio geológico de las sierras marginales catalanas (Prepirineo de Lérida)» (1978).
Professor Adjunt interí de la Universitat de Saragossa.
25. *Francesc Gallart i Gallego*: «Estudio geomorfológico del Penedès, sector entre l'Anoia i Riudebitlles» (1980).

TESIS DOCTORALS EN QUÈ HA INTERVINGUT EL DR. L. SOLÉ SABARIS

- Noel Llopis Lladó*: «Morfoestructura de los Catalánides» (1943).
Catedràtic difunt de la Universitat de Madrid.
- Salvador Llobet i Revertes*: «El medio y la vida en el Montseny» (1947).
Catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona.
- Van der Sijp*: «Petrography and Geology of Montseny-Gulleries (N. E. Spain)» (1951).
- Antoni Obrador i Tuduri*: «Estudio estratigráfico y sedimentológico de los materiales miocénicos de la isla de Menorca» (1969).
Professor Agregat de la Universitat Autònoma de Barcelona.